

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1502/2023
29.11.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Надежде Видић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Рајка Јасика, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва за превоз путника „Србија Воз“ из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2906/22 од 22.09.2022. године, у седници одржаној 29.11.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2906/22 од 22.09.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2906/22 од 22.09.2022. године у ставу првом и трећем изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 7513/21 од 15.03.2022. године, па се предмет **ВРАЋА** првостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 7513/21 од 15.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу на име накнаде штете за исхрану у току рада за период од марта 2017. године до фебруара 2018. године, исплати појединачно одређене износе, са законском затезном каматом, од доспелости сваког износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да тужиоцу на име накнаде штете за регрес за коришћење годишњег одмора за период од марта 2017. године до фебруара 2018. године исплати појединачно одређене износе, са законском затезном каматом, од доспелости сваког износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2906/22 од 22.09.2022. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 7513/21 од 15.03.2022. године, у ставу првом и другом изреке, а жалба тужиоца у том делу одбијена, као неоснована. Ставом другим изреке, одбачена је, као недозвољена, жалба тужиоца у делу у коме је изјављена против става трећег изреке пресуде Првог

основног суда у Београду П1 7513/21 од 15.03.2022. године. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуд донете у другом степену, тужилац је у односу на одбијајући део изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права и предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, на основу одредбе члана 404. Закона парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Одредбом члана 404. став 1. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, у конкретном случају су испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, јер је потребно уједначавање судске праксе у погледу права запослених код туженог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у спорном периоду.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био запослен код туженог, а основна зарада му је била уговорена као производ вредности једног радног часа од 66,46 динара нето, коефицијента посла 2,35 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа. Колективни уговор „Железнице Србије“ АД Београд, („Службени гласник Железнице Србије“, бр. 4/15 од 24.03.2015. године), као општи акт који је важио у утуженом периоду, не утврђује висину накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за годишњи одмор, већ одредбом члана 57. прописује да се наведене накнаде урачунавају у цену радног часа. Вештачењем је утврђено да тужилац за период од 01.03.2017. године до 28.02.2018. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада потражује износе садржане у ставу првом изреке пресуде, а на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износе садржане у ставу другом изреке пресуде. Тужиоцу, у спорном периоду није вршен посебан обрачун примања по спорном основу, нити је исказан обрачунат и исплаћен део накнаде на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца неоснован, налазећи да су накнаде за исхрану

у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду биле укључене у вредност тужиоцу исплаћених часова рада, а ни у посебним ни у општим актима не постоји основ за остваривање права тужиоца на накнаду тражених трошкова за утужени период, јер нема одговарајућег колективног уговора на основу ког би то право он могао да оствари.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право, а због тога је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Према одредби члана 105. став 3. истог Закона, под зарадом се сматрају сва примања из радног односа, осим накнаде трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тач. 1. до 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. тог закона. По члану 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. На основу одредбе члана 121. став 1. истог Закона, послодавац је дужан да запосленом, приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Колективним уговором за „Железнице Србије“ а.д („Службени гласник „Железнице Србије“ број 4 од 24.03.2015. године) предвиђено је да одредбе које се односе на обрачун и исплату зараде, накнаду зараде и осталих примања запослених, се примењују од 01.02.2015. године. По члану 57. тог Колективног уговора, у вредност једног радног часа укључена је месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

По оцени Врховног суда, конкретизација права из наведене одредбе Колективног уговора (из 2015. године) није извршена јер се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, пошто она није одређена у номиналном износу ни анексом а ни у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Осим тога, висина накнаде за исхрану у току рада и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и стручну спрему. Због тога се не може прихватити становиште нижестепених суда да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, јер у том случају висина накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, не би била иста за све запослене већ би била условљена висином коефицијента за конкретно радно место и у директној сразмери са тим коефицијентом, што није правилно.

Осим тога, висина накнаде трошкова исхране у току рада и регреса може бити утврђена вештачењем на основу параметара из раније важећих општих аката по основу законске или судске аналогије, ако се новчана обавеза не може утврдити односно може се утврдити са несразмерним тешкоћама (члан 232 ЗПП).

На основу изложеног, нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права, нису ценили правилност обрачуна и висину тражене накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, дат у налазу и мишљењу

судског вештака, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено, па нема услова за преиначење нижестепених пресуда.

У поновном поступку, потребно је да првостепени суд чињенично стање у потпуности утврди како би имао могућност да, поступајући по примедбама из овог решења, о тужбеном захтеву тужиоца донесе нову и правилну одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода, на основу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић